

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/160/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1214207788
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:1214207788.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci navrhovateľky Y. I., rod. H., nar. XX. XX. XXXX, s miestom podnikania XXX XX G. - H., G. 7, DIČ: 1071993725, Sebedín 7, 974 01 Banská Bystrica, právne zastúpenej JUDr. Luciou Fabriciusovou, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom Janka Kráľa 7, 974 01 Banská Bystrica, proti odporcovi POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 10C/123/2014 - 93, zo dňa 11. 11. 2014 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu z r u š u j e a vec vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh navrhovateľky, ktorá sa svojím návrhom domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská, a. s., v konaní sp. zn. Sr 08679/13 zo dňa 18. 02. 2014.

Z vykonaného dokazovania mal okresný súd za preukázané, že navrhovateľka uzavrela zmluvu o úvere, na základe ktorej následne došlo k vydaniu rozhodcovského rozsudku, ako fyzická osoba - podnikateľ, živnostník. Uviedol, že v žiadosti o úver, zmluve o úver, i zabezpečovacej zmenke spísanými dňa 31. 10. 2012 za odporcu mandatórom Milanom Števo a navrhovateľkou, je navrhovateľka označená ako fyzická osoba - podnikateľ s obchodným menom, DIČ i miestom podnikania. Tento záver podporuje aj výpoveď svedka, ktorý uviedol, že mu mala navrhovateľka povedať, že úver potrebuje na nájom kancelárie a vysvetlil prečo použil „živnostnícky“ formulár zmluvy o úvere.

O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej 15 dňovej lehote (§ 204 ods. 1 veta prvá O. s. p.) odvolanie navrhovateľka. Má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nestotožnila sa s právnym záverom okresného súdu podľa ktorého mala žiadosť o úver a následne i zmluvu o úvere, ako aj zabezpečovacej zmenke zo dňa 31. 10. 2012 uzavrieť ako fyzická osoba - podnikateľ. Poukázala na to, že žiadosť o úver spisovala ako fyzická osoba - nepodnikateľ, v ktorej žiadosti sú údaje o podnikateľovi uvedené až v časti - údaj o zamestnávateľovi. Aj z výpovede svedka vyplynulo, že tento posudzuje klienta pri uzavretí zmluvy podľa toho aké doklady predloží. Keď predloží výplatné pásky na preukázanie svojho príjmu od zamestnávateľa, je klient vedený ako zamestnanec, avšak ak predloží daňové priznanie tak ako fyzická osoba - živnostník, pričom účel úveru nie je dôležitý. Z uvedeného preto vyplýva, že osoba so živnostenským oprávnením by potom podľa odporcu bola vždy považovaná za podnikateľa s úplným vylúčením jeho postavenia ako spotrebiteľa. Zároveň poukázala na to, že v žiadosti o úver nebolo uvedené, že by žiadala finančné prostriedky na výkon podnikania, či povolania alebo zamestnania. Výslovne bolo uvedené, že finančné prostriedky žiada na iný účel, ktorý sama odôvodnila pred súdom tak, že finančné prostriedky potrebovala na úhradu hypotekárneho

úveru a ďalších dlžôb, ktoré súviseli s vedením domácnosti, a teda finančné prostriedky v žiadnom prípade neslúžili na výkon jej podnikateľskej činnosti. Následné predloženie tlačiva zmluvy o úvere „pre podnikateľov“ zo strany odporcu preto považuje za účelové s úmyslom umožniť odporcovi vyhnúť sa uplatňovaniu zákona o spotrebiteľských úveroch, keď aj zo samotnej zmluvy o úvere vyplýva, že údaje o navrhovateľke ako podnikateľke, resp. nepodnikateľke boli vyplnené iným písmom, resp. perom a nie je zrejmé, ktoré údaje boli vyplnené pri podpise zmluvy o úvere. Navyiac v samotnej žiadosti o úver bola označená ako fyzická osoba s jej osobnými údajmi, spolu s údajmi jej zamestnania ako podnikania so živnostenským oprávnením a až v zmluve o úvere bola označená ako podnikateľka. Napriek tomu bola v tejto zmluve označená nielen identifikačnými znakmi typickými pre fyzickú osobu - nepodnikateľa, ale aj identifikačnými znakmi typickými pre fyzickú osobu - podnikateľa, z čoho nie je možné ustáliť, či zmluvu uzatvárala ako podnikateľ alebo spotrebiteľ. Navyiac zo zmluvy o zriadení záložného práva uzavretej dňa 01. 10. 2013 z čl. II. a IV. vyplýva, že záložca, ktorý je označený ako fyzická osoba, je totožný s osobou dlžníka. Nemožno preto opomenúť to, že postup odporcu zabezpečením svojej pohľadávky aj zriadením záložného práva, mu umožňuje obísť dôležitý prvok práva EÚ, ktorým je ex offio súdna kontrola neprijateľných zmluvných podmienok, keďže v rámci výkonu záložného práva niet žiadnej súdnej kontroly a výšku dlhu určuje veriteľ. Uvedený postup odporcu preto možno považovať za nekalú obchodnú prax, ktorá je zakázaná a ktorá nemôže požívať súdnu ochranu. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), prejednal odvolanie viazaný rozsahom a dôvodmi v zmysle ust. § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. f), h) O. s. p. a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 2 O. s. p. a to z nasledovných dôvodov:

Navrhovateľka v konaní vo veci samej žiada návrhom o zrušenie rozhodcovského rozsudku vyššie špecifikovaného s odôvodnením, že odmieta právomoc rozhodcovského súdu, ktorý ju vyvodil z rozhodcovskej zmluvy uzavretej medzi navrhovateľkou ako fyzickou osobou - nepodnikateľom tvrdiac, že ako fyzická osoba nepodnikateľ, nebola účastníkom rozhodcovského konania. Okresný súd však mal vykonaným dokazovaním za preukázané, že navrhovateľka je v žiadosti o úver, ako aj v zmluve o úver, i zabezpečovacej zmenke spísanej dňa 31. 10. 2012 označená ako fyzická osoba - podnikateľ s obchodným menom, DIČ aj miestom podnikania, v dôsledku čoho návrh navrhovateľky zamietol.

Vyššie uvedený právny záver okresného súdu považuje odvolací súd za predčasný. Okresný súd sa dostatočným spôsobom nevysporiadal s odlišne uvedenými údajmi jednak v žiadosti o úver a následne v zmluve o úvere, ktorú však predložil navrhovateľke už vopred pripravenú ako formulárovú zmluvu odporcu. Na uvedené rozdiely poukázala navrhovateľka pred prvostupňovým konaním, okresný súd sa však s rozpormi medzi údajmi v žiadosti o úver a následne v zmluve o úvere žiadnym spôsobom v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal. V žiadosti o úver je navrhovateľka označená menom, dátumom narodenia, rodným číslom, ako i bydliskom, číslom občianskeho preukazu, s uvedením adresy trvalého bydliska. Navrhovateľka v tejto žiadosti síce uviedla, že je živnostníčkou, avšak údaje týkajúce sa jej podnikateľskej činnosti boli uvedené len ako údaje o zamestnávateľovi žiadateľa. V žiadosti o úver je výslovne uvedené, že navrhovateľka žiada finančné prostriedky na „iný účel“, pričom mala možnosť označiť, či žiada finančné prostriedky na výkon podnikania, výkon zamestnania, výkon povolania alebo na iný účel. Ak by mala navrhovateľka úmysel finančné prostriedky využiť na výkon podnikania ako to tvrdí odporca, označenie účelu úveru na „iný účel“ tak tvrdenie odporcu vážnym spôsobom spochybňuje. Navrhovateľka je ako fyzická osoba - živnostníčka, vedená až následne na zmluve o úvere, ktorú jej predložil odporca na predtlačenom formulári s tým, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon podnikania, bez možnosti uvedenia „inému účelu“ úveru, a teda navrhovateľka nemala možnosť uvedené vylúčiť, alebo zmeniť, ak mala záujem zmluvu o úvere ako celok uzavrieť. Navyiac samotnú rozhodcovskú zmluvu uzavretú medzi účastníkmi konania dňa 31. 10. 2012 uzatvárala navrhovateľka ako fyzická osoba, vrátane dohody o splnomocnení ako aj zmluvy o zriadení záložného práva zo dňa 01. 10. 2013.

Ak teda bola navrhovateľka v zmluve o úvere síce označená identifikačnými znakmi typickými pre živnostníka - obchodné meno, DIČ, miesto podnikania, avšak aj identifikačnými znakmi typickými pre fyzickú osobu - nepodnikateľa, a to menom, priezviskom, bydliskom, rodným číslom a číslom občianskeho preukazu, nie je možné len z takéhoto označenia navrhovateľky v predmetnej úverovej zmluve ustáliť, že navrhovateľka ju uzatvárala ako spotrebiteľ alebo ako nespotebiteľský subjekt v rámci predmetu svojej obchodnej, či podnikateľskej činnosti. Len z uvedených údajov možno naopak

skôr dôjsť k predpokladu, že navrhovateľka uvedenú zmluvu mala záujem uzatvoriť ako spotrebiteľka a nie ako živnostníčka, keďže údaje týkajúce sa účelu úveru obsiahnuté v žiadosti o úver nekorešponujú s obsahom zmluvy o úvere. Navrhovateľka v žiadosti o úver deklarovala svoj záujem a vôľu, aby finančné prostriedky boli poskytnuté na iný účel, a nie na účel podnikania. Uvedené potvrdila i samotná navrhovateľka vo svojej výpovedi keď tvrdila, že predmetné finančné prostriedky potrebovala na úhradu hypotekárneho úveru a ďalších dlžôb, ktoré súviseli s vedením domácnosti a finančné prostriedky neslúžili na výkon jej podnikateľskej činnosti. Okresný súd v tejto súvislosti v odôvodnení napadnutého rozhodnutia neuviedol na základe akých úvah, či skutočností preto uveril tvrdeniam svedka, ktorý v mene odporcu zmluvu s navrhovateľkou uzatváral a nie tvrdeniam navrhovateľky, ak listinné dôkazy predložené v konaní uvedené rozpory neodstraňujú, naopak vážne spochybňujú postup odporcu pri uzatváraní zmluvy s navrhovateľkou. Uvedené rozpory neodstránila ani výpoveď svedka, ak tento sám uviedol, že pri uzatváraní úverových zmlúv neskúma, na čo klient požaduje peniaze, tieto klientovi len vyplatia a je jeho vecou na čo ich použije. Výslovne uviedol, že okolnosť na základe akej dôjde k predloženiu zmluvy o úvere zo strany odporcu svojmu klientovi, teda dlžníkovi - žiadateľovi o úver, je okolnosť, či predloží výplatné pásky na preukázanie svojho príjmu od zamestnávateľa, v takom prípade je vedený ako zamestnanec - fyzická osoba, alebo či predloží daňové priznania ako fyzická osoba - živnostník a v takom prípade sa považuje za fyzickú osobu - živnostníka. Z takto poňatého výkladu odporcom by však vyplývalo, že osoba so živnostenským oprávnením by potom bola vždy považovaná za podnikateľa s úplným vylúčením jeho postavenia ako spotrebiteľa. Navyiac sám svedok výslovne uviedol, že „účel úveru nie je dôležitý“.

Vzhľadom na vyššie uvedené, preto doposiaľ nebolo preukázané, že by navrhovateľka pri uzatváraní zmluvy o úvere konala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Účel navrhovateľke poskytnutých peňažných prostriedkov na výkon podnikania tak, ako je to uvedené v predtlačí textu zmluvy o úvere, nie je dosiaľ v konaní preukázaný. Dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na výkon podnikania úverového dlžníka ťaží toho, kto tvrdí takúto výnimku majúcu za následok potrebu kvalifikácie úveru za tzv. iný, a teda nespotebiteľský úver, majúci sa riadiť výlučne úpravou v zmluve a Obchodnom zákonníku, teda odporcu. Preukázaním tejto skutočnosti nemôže byť len všeobecný údaj v zmluve o poskytnutí úveru - „na výkon podnikania“, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aký konkrétny súvis s predmetom činnosti odberateľa, teda navrhovateľky vôbec uzavretie príslušnej zmluvy malo. Uvedené možno vyvodiť aj zo skutočností, že predmetná zmluva o úvere má povahu značne jednostrannej adhézne zmluvy obsahujúcej veľké množstvo ustanovení znevýhodňujúcich dlžníka, ktorej obsah rozhodne nenasvedčuje tomu, že by jej uzatvoreniu predchádzali rokovania typické pre uzatváranie zmlúv medzi podnikateľmi. Jej forma na predtlačnom formulári vrátane samotnej výpovede svedka skôr svedčí o skutočnosti, že bola uzatváraná bez hlbšej vzájomnej súčinnosti zmluvných strán, ak osoba uzatvárajúca zmluvu v mene odporcu sama konštatovala, že pri uzatváraní úverových zmlúv neskúma, na čo klient finančné prostriedky požaduje, pričom v prípade pochybností o tom, či ide o zmluvu spotrebiteľskú, resp. spotrebiteľský vzťah, má dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ (veriteľ).

Nemožno totiž opomenúť, že predmetná zmluva o úvere má podobu štandardnej formulárovej zmluvy, ktorá je typická tým, že sa uzatvára vo viacerých prípadoch a spotrebiteľ spravidla jej obsah nemôže meniť vzhľadom na formulárovú predtlač, čo znamená, že spotrebiteľ podmienky, ktoré sú dané buď príjme, ktoré si však poskytovateľ sám v predstihu a zjavne v klude a bez časového stresu podľa svojich predstáv naformuloval alebo zmluvný vzťah následne nevznikne. Za takéhoto stavu je spotrebiteľ v tomto prípade z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície slabšou stranou zmluvného vzťahu, pričom aj z predmetnej zmluvy o úvere jednoznačne vyplýva, že jej jednotlivé časti, a to i samotné prehlásenie dlžníka, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon podnikania sú vytlačené malým písmom.

Ak preto okresný súd dospel k záveru, že navrhovateľka uzavrela zmluvu o úvere ako fyzická osoba - podnikateľ, vychádzajúc len zo znenia zmluvy o úvere a zabezpečovacej zmenky spísanými dňa 31. 10. 2012 a len z tvrdenia svedka, ktorému mala navrhovateľka povedať, že úver potrebuje na nájom kancelárie, nezistil skutkový stav dostatočne a z dosiaľ vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, na základe čoho je nutné jeho rozhodnutie považovať za predčasné.

Úlohou okresného súdu po zrušení a vrátení veci bude najmä vysporiadať sa s tvrdením navrhovateľky, že predmetný úver, resp. finančné prostriedky od odporcu potrebovala na úhradu hypotekárneho úveru a ďalších dlžôb, ktoré súviseli s vedením domácnosti, a teda, že tieto prostriedky neslúžili na výkon jej podnikateľskej činnosti, ak súčasne odvolací súd zdôrazňuje, že dôkazné bremeno na preukázanie nespôtrebitel'ského charakteru zmluvy má sám odporca. Zároveň bude jeho úlohou prihliadať nielen na samotné znenie zmluvy o úvere, ale i ďalších dojednaní týkajúcich sa dohody o splnomocnení na zabezpečenie pohľadávky odporcu, ako aj záložnej zmluvy uzavretej medzi účastníkmi konania, ktoré okolnosti vo svojom súhrne vzbudzujú vážne pochybnosti o úmysle odporcu (ne)vylúčiť predpisy na ochranu spotrebiteľov u fyzickej osoby, ktorá má živnostenské oprávnenie. Bude preto potrebné opätovne posúdiť, či zmluvu o úvere podpísala navrhovateľka ako fyzická osoba, alebo fyzická osoba - podnikateľ, ak z dosiaľ vykonaného dokazovania okresným súdom vyplývajú vážne pochybnosti o jeho právnom závere, a to, že navrhovateľka pri uzatváraní zmluvy o úvere konala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Dosiaľ je však odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov najmä vo vzťahu k vysporiadaniu sa s námietkami samotnej navrhovateľky, ako aj okolnosťami súvisiacimi s uzavretím zmluvy o úvere, a tým, že samotnú rozhodcovskú zmluvu, na základe ktorej bola právomoc rozhodcovského súdu založená, uzavrela navrhovateľka ako fyzická osoba.

Pokiaľ všeobecný súd dospeje k rozhodnutiu bez toho, aby sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre toto rozhodnutie, treba ho v zmysle rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 265/05 považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 Ústavy a s čl. VI. Dohovoru. Podobne ako v skutkovej oblasti, aj v oblasti nedostatočne vyloženej a zdôvodnenej právnej argumentácie (subsumpcia skutkového stavu pod zvolené právne normy) nastávajú obdobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu podľa čl. VI. ods. 1 Dohovoru. Účastníkovi konania musí dať súd odpoveď na podstatné otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach.

Úlohou odvolacieho súdu je preskúmať správnosť skutkových zistení vykonaných súdom prvého stupňa a právneho posúdenia veci, ku ktorým tento súd na základe svojich skutkových zistení v rozhodnutí dospel, ako aj správnosť konania, ktoré predchádzalo vydaniu rozhodnutia súdu prvého stupňa. Ak sú k správne rozhodnutiu veci potrebné skutkové zistenia, ktoré nevykonal súd prvého stupňa, ale vzhľadom k nesprávnemu právne záveru na nich svoje rozhodnutie nezaložil, nie sú podmienky pre potvrdenie, ale ani pre zmenu rozhodnutia súdu prvého stupňa. Inak by išlo o neočakávané rozhodnutie, ktorým by bola odňatá jednak inštancia v dôsledku čoho by bola nesprávnym postupom súdu odňatá možnosť účastníkovi konať pred súdom.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, odvolaciemu súdu neostávalo iné, ako napadnuté rozhodnutie okresného súdu zrušiť a v zmysle ust. § 221 ods. 2 O. s. p. vrátiť na ďalšie konanie.

Ak bolo rozhodnutie zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvého stupňa v novom rozhodnutí rozhodne i o náhrade trov celého, teda i odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.